

Het huis

•

Zilver bladert in het Boek met Duizend Platen. Hij kijkt naar een man die niet kan lachen. Zweren op zijn mond, zijn neus weggerot, wat tussen zijn benen hangt is rood en ziek. Hij is kaal. Syfilis in het laatste stadium, staat eronder. Met zijn lippen heeft deze man vrouwen gezoend, met zijn neus hun geuren opgesnoven. Zij streelden zijn schouders. Hun vingers trokken door zijn haar. Misschien had hij zwarte krullen, weerbarstig, door geen kam of vet te bedwingen. Zijn ogen zijn aangetast. Zo komen zoeners te pas.

Zilver voelt aan zijn krullen en likt zijn lippen. Hij is nog heel. Welke lippen hebben hem gezoend? De Juffrouw, vluchtig, als hij naar school gaat, en filmsterren op foto's die hij tegen zijn wang drukt.

Hij droomt van zoenen. Lippen die zachtjes over zijn rug gaan als een grashalm van nek tot onder. Warme adem achter zijn oren. Hij is naakt. De adem wordt wind. Een wind die hem opneemt en hem als een vlieger over het land stuwt. Hij spant zijn spieren, zijn huis wordt een stip, de stad een vlek. Daar gaat hij, Zilver, de jongen die vliegt, de jongen die zijn ogen maar hoeft te sluiten en dan alles dromen kan. Schateiland?... daar ligt het, geel zand in de branding. Een oerwoud?... daar groeit het, apen slingeren aan takken, papegaaien vliegen met hem mee. Zilver bukt voor zwiepende

lianen, een kruk schuurt onder zijn oksel. Hij heeft een houten been, een snor. Hemd open tot zijn buik, zijn gouden oorbel kietelt als een tergende kus. Een papegaai strijkt neer op zijn schouder, snoept het smeer uit zijn oor en scherpt zijn klauwen aan zijn sleutelbeen. Zilver voelt geen pijn. Bloed sijpelt langs zijn borst, over zijn buik, stolt tussen zijn benen.

Hij vliegt weer verder. Nu is hij een zwaan, door golven schoongewassen. Hij hoeft geen vleugels uit te slaan, hij zweeft... boven straten waar meisjes hem wenken. Hij nijgt zijn kop. Rode lippen lachen hem toe en tanden schitteren als zijn witte veren. Hij zou op hun schouders willen landen, ze willen zoenen, proeven van dat rode daar. Hij cirkelt boven een lach die hij herkent. Zij is het meisje van de Prodentandpasta. Haar gezicht heeft hij al honderd keren uitgeknipt, twee monden op één doos. Hij bewaart haar in zijn schriften, zij lacht hem toe in de hoek van de badkamerspiegel; zij tuit haar lippen. Als een pluis dwarrelt hij in haar mond.

Een koude wind trekt langs zijn nek. Onder aan de trap hoort hij de Juffrouw in haar handen klappen. Weg is de mond. Hij zit gewoon op zolder, het Boek met Duizend Platen op zijn schoot. Schoenen kraken op de trap.

‘Wat spook je uit?’ vraagt de Juffrouw. Zilver springt op, verstopt het boek achter een balk en slaat het stof van zijn knieën. De Juffrouw hijgt van alle trappen. Zij snuift, kijkt argwanend rond, maar ziet niets wat zij verbieden kan. Zij trekt de kraag van zijn jasje recht en tikt op zijn lege zakken. Zilver schrikt van haar ruwe hand. Zij weet niet dat zijn kraaiennest hier tussen de balken zit en dat hij zich noemt naar een kaperkapitein. Zij kent de geheimen van zijn zolder

niet. Zij weet alleen maar dat er stof ligt, en van stof moet zij niezen. Daar komt er een, hoofd in haar nek, mond open. Zij kreunt en slikt haar nies in. Haar neus is groot en bleek. De Juffrouw verft haar lippen niet, geen kleur komt over haar strenge lijnen. Zij gaat van schoen tot kraag in grijs gekleed. Grijs is haar kleur voor doordeweekse dagen, op zondag draagt zij mosselblauw. Zij lijkt voor altijd in de rouw.

De Juffrouw schudt nee, dat doet zij vaak als zij voor Zilver staat. Hij moet huiswerk maken, zijn jasje keurig dragen, een scheiding trekken waar zijn krullen springen, niet dromen maar doen. Zij maakt zich langer dan zij is, draait zich om als een speeldoospop, klapt in haar handen en Zilver volgt haar gedwee. De trap af, op de maat, door de koude gang, op de maat, langs verlaten kamers, de bibliotheek, weer een trap af, wat kan zij stijf lopen, door een marmeren hal en dan links, halt, naar de zomerkamer. Het is de witste kamer in het huis, met open deuren naar de tuin. De tafel is wit, de heften en servetten, er hangt een witte bloemenwei en de stoelen zijn van krakend riet. Als hij er eet of 's middags theedrinkt met de tuinman is dat alles wat je in de kamer hoort. Het riet praat, dat is de Juffrouw genoeg. Haar koekje eet zij als een muis, je hoort haar tanden niet. Ook Zilver kan kauwen zonder knars en roeren zonder dat zijn lepel het kopje raakt. Hij wordt in stilte opgevoed.

De tuinman maait al dertig jaar het gras, zwijgt, snoeit struiken en leidt morellen langs de muur. Hij loopt op sokken door de zomerkamer en kent zijn taak. Aan een knik heeft hij genoeg. Hij is de enige man in huis. Hij lijmt de losse spijlen van de trap, haalt spinnen uit de lampenkap en sluit de winterkamer af als het Nieuws zegt dat het lente is. Zilver huivert in de witte kamer. Het is de eerste keer dit jaar.

De kou zit nog in de muren, een kachel heeft er nooit gebrand.

De Juffrouw klapt en zoals gewoonlijk gehoorzaamt alles aan haar hand. Een wolk schuift voor de zon, Zilver schuift aan tafel, de tuinman trapt zijn klompen uit, thee dampst in witte kopjes en drie stoelen kraken. Zij kijkt hem onderzoekend aan, alleen het vel onder haar kin schudt nee. Zij kan zwijgend zoveel zeggen. Zou zij weten van de dingen waar hij veel aan denkt?

Er is iets in zijn hoofd geslopen, iets waardoor hij alles anders ziet. Het is het boek, het Boek met Duizend Platen, waarin een eunuch staat die vanonder niets meer heeft, en Papoea's met tussen hun benen houten fluiten, en mannen als vrouw verkleed. Er is een Perzische derwisj, in zijn hand een mes om hoofden af te snijden. En zwarte vrouwen uit Congo die bloot in aarden potten stampen. Hij weet van de vrouwenroof bij de Araucanen en wat cocotte en maîtresse is. Hij zag vandaag voor het eerst twee eierstokken en begrijpt nu dat vrouwen in de liefde ernstig zijn. Daarom tooien vrouwtjesvogels zich zo somber, omdat broeden al hun krachten vraagt. En in China wonen veel perversen, Parijs zit vol piqueurs, dat zijn mannen die in billen prikken omdat zij genieten van het zien van pijn.

Zulke dingen mag hij nooit vergeten, die nieuwe woorden moeten in zijn schrift. Daarin verzamelt Zilver Eerste Keren, al het vreemde schrijft hij op. Hij noteert de geuren in het huis, niet de gewone van linnenkast, aardappelen en regenweer, maar wat verboden is, zoals snuiven aan de kammen van de Juffrouw en hoe de nacht ruikt als hij eigenlijk moet slapen. Op zijn kamer beschrijft hij wat hij in de wolken ziet en hoopt hij iets te horen van de nozems die scheuren door

zijn laan. De Juffrouw noemt dat ‘volk’, hun taal te ruw. Maar Silver spaart hun nondeju’s en godverdees, want hij houdt van stoere klanken. Ook maakt hij lijsten van de dingen die hij voelt: een opgerolde pissebed die gaat wandelen op zijn hand, de kleefkracht van zijn eigen poep en de groeipijn onder in zijn buik.

De Juffrouw respecteert zijn schriften niet, zij heeft er een verscheurd en een ander afgepakt, omdat hij op school zo matig is. Hij is een zessenkind, voor bijna alle vakken extra taken. Zij eist dat hij zijn lessen leert, hij moet rijtjes stampen zonder nut, studeren later en een titel voor zijn naam. Zo wil de Juffrouw het, ook zij heeft vroeger veel geleerd. Op de brieven van de bank staat Dra. Haar rug is zelfs gebogen van het lezen. Zij vindt in één keer de juiste bladzijde in het woordenboek, zij kent Latijnse spreuken en met Pasen zingt zij in het Frans. Maar zij is trotser op het werk dat zij met haar handen doet: wecken, resten zeep smelten tot nieuwe stukken en hooggesloten kleren maken die geen winkel meer verkoopt. De Juffrouw hecht aan degelijkheid. In huis gaat alles met de hand, niets is elektrisch, alleen het licht, de radio – voor wereldnieuws en weerbericht – en een telefoon die zelden rinkelt. Elk meubel heeft zijn vaste plaats, niets mag verschuiven, het moet zijn zoals het altijd was. Zij ergert zich aan Zilvers hang naar nodeloze nieuwigheden, *curiosos consequitur calamitas*, rampspoed zit nieuwsgierigen op de hielen. Zij ziet zichzelf als schatbewaarster, zij beheert het huis voor hem. Later als hij achttien jaar is geeft de wet hem vrije hand, nu moet hij zich voegen naar haar regels. Nog vijf jaar en dan mag hij heersen als zijn vader, dan kan hij lachen zoals zijn moeder op de foto’s lacht.

De tuinman schraapt zijn keel: ‘Er zit spint op de rabarber.’

De Juffrouw kijkt zoals die stelen smaken en zegt: 'Er staat zeepsop in de keuken.' Zij blaast het theelicht uit, de tuinman stapt weer in zijn klompen en Zilver leest op haar gezicht dat hij naar zijn schooltas moet.

Hij stampst op de trap, dat is zijn houten been. De Juffrouw roept dat hij gewoon moet lopen. Bij de laatste tree draait hij een koperen roe-ring los, de oorbel die hij altijd al wou. De Juffrouw ziet alleen maar wat er is. Zij weet niet hoe het voelt om in een storm naar je kajuit te klimmen en hoe zout water in een houten been kan bijten. Hij speelt wat met de kleppen van zijn tas, laat expres zijn boeken vallen, klakt zijn hakken tegen elkaar en snauwt dan als een oorlogsgeneraal:

*'Alt, arg, dumm und arm,
kalt, klug, krank und warm,'* woorden die een Umlaut krijgen. Alleen zo kan hij zijn rijtjes leren. Hij wil geen saaie wereld. Gebeurde er maar een ongeluk, een ingestorte mijn met duizend doden. Hij wil een held zijn als zijn vader, niet gesnoeid en geleid als een morellenboom.

•

Zilver vindt dat je alles één keer in je leven moet hebben gedaan. Zelfs doden kan nodig zijn, want in de wildernis van Borneo moet je op je tellen passen, kiezen tussen een gesnelde kop of het vege lijf. Soms, als hij op zijn kamer in een blik een vuurtje stookt, voert hij gesprekken met zijn vader op de ochtend van de tijgerjacht. Zij hadden de hele nacht gewoeld van het brullen naast hun tent.

'Goedemorgen. Ik heb de geweren al geladen.'

'Op jou kan ik bouwen, lieve vent.'

'Hoe voel je je?'

‘Zo gespannen als een veer!’

‘Hoor je hem brullen?’

‘Die leg ik neer.’

Wat niet mag of wat je niet durft kun je allemaal verzinnen. Rector Dop heeft hij al honderdmaal gekist, al staat hij elke morgen weer levend voor de school. Zijn buik verborgen in driedelig zwart, kortademig, de koppen tellend, neemt hij jongens met schoenen in verkeerde kleur of meisjes met make-up apart, en zet ze onder de klok. Ook Zilver kent het tikken van die wijzer en heeft er veel kwartieren wacht gestaan. Juist dan laat hij Dop graag sterven, bij voorkeur door een bliksem of kometenregen. De stoep ziet rood van bloed. De conrector zal in de gymzaal spreken, het wandrek is met zwarte lappen afgedekt en Zilver kijkt heel hemels, prijst de wolken om hun werk.

Dop speelt voor ongevraagde vader: ‘Je let niet op, je houdt je hoofd niet bij de les. Waar is je scheiding? Ik wil geen krullen in de klas. Een maand om acht uur op school.’ Dop zou hij zonder wroeging kunnen doden. Want Zilver denkt dat hij koel is en dat hij slecht, heel slecht kan zijn.

Hij bedenkt zoveel nieuwe slechte dingen dat zijn schrift er vol van staat. Hoe hij over meisjes vliegt en in hun bloezen kijkt en soms ook onder hun rokken om te zien hoe rood het is. In landen waar de mensen nog in hutten wonen sluiten ze menstruatiemeisjes op. Dat las hij in het Boek met Duizend Platen. Het is niet ongevaarlijk om eronderdoor te vliegen want één druppel doet vruchten van de bomen vallen, laat ivoor zijn glans verliezen en het ijzer roesten.

In zijn klas wordt openlijk gebloed. Hij heeft er meisjes over horen klagen als zij zonder briefje wegbleven van gym-

nastiek. De Juffrouw spreekt niet over zulke dingen en in haar wasmand heeft hij nooit iets roods gezien. Wel heeft hij aan haar ondergoed gesnoven. ‘Zij ruikt naar peertjes,’ staat er in zijn schrift.

Het is allemaal de schuld van wat er in zijn liezen broeit. Hij weet nog steeds niet hoe hij het noemen moet. De Juffrouw zegt slakje en op school zeggen de jongens lul. Zilver kiest voor ding. Vaak is het klein, vooral na wassen met koud water, maar soms, wanneer hij in zijn dromen vliegt en lippen naar hem lachen, zwelt het, jeukt het, wordt hij wakker met een tinteling. Dan hijgt hij in zijn bed en zoekt de ogen van zijn vader. Heeft hij het gezien? Kan hij door de dekens kijken?

Zijn vader glimlacht altijd eender, dunne mond met filmstersnor. Blasé. Hij kent ook zoveel vrouwen. In het album dat beneden in de winterkamer ligt, omarmt hij ze in kleur. Zij hangen aan zijn schouder, dragen soms een bergbroek en zitten op een paard. Of hij roeit samen met een blonde op de Nijl. Er is er een met lama’s, en een die zwart is en haar knie optrekt. Zijn moeder zit op al die foto’s thuis, of gehurkt in de tuin. Maar waar ter wereld hij zijn arm ook om ze heen slaat, iedere vrouw moet lachen. ‘Hij was een lady-killer,’ zei de Juffrouw en zij kreeg even lieve lippen.

Een snor wil bij Zilver nog niet groeien. Alleen in zonlicht zie je pluis op zijn gezicht. Meisjes durft hij niet goed aan te spreken, toch weet hij wat neuken is.

Hij kent het woord van Anke, een meisje dat heel keurig leek. Het is al jaren geleden, zij logeerde op de laan. Ook de Juffrouw was met haar ingenomen en kende zelfs na drie keer zien haar naam. Zij heeft in de zomerkamer theege-

dronken en er gepraat, dwars tegen de stilte in. Hij heeft haar toen een lammetje gegeven, echt porselein, omdat hij met haar ging. Voor het eerst was hij toen heel verlegen, zij vond dat hij op een zanger leek. Zij wilde zoenen bij de vijver. Hij deed wel iets met bolle wangen, maar in zijn hart vond hij het vies. Je zoent alleen als je gaat trouwen. 'Neuken,' zei zij, 'neuken doen we allemaal op school.' Hij geloofde haar en vroeg het beeldje terug, want Zilver wilde geen gebruikte meisjes. Toen zij het de volgende dag kwam brengen heeft hij het voor haar voeten stukgegooid. Nog zegt de Juffrouw weleens: 'Ach die Anke, waarom logeert dat meisje nooit meer op de laan?'

Hij moet nog vaak aan Anke denken, van die scherven komt hij slecht in slaap. Dan denkt hij aan betasten, aan zangerskleren en aan zoenen. Van Anke groeit het tussen zijn benen maar er komt nooit iets uit.

Zilver schaamt zich voor zijn ding. Bij de meeste jongens in de klas komt het elke dag. Hij zag het bij twee grote jongens in een keet achter de bouw. De halve klas stond er in een kring omheen. Hun knieën moesten ervan trillen en ze hadden veel haren op hun been. En alles zoveel groter dan bij Zilver. Even voor het witte kwam, leken het wel vissen die naar adem hapten.

Zilver had ook aan zichzelf getrokken. Hij moest er alleen maar van plassen.

Hij deed het in de kamer waar zijn vader werkte. Op de schrijftafel ligt nog zijn pijp met boven op het mondstuk een uitgesleten gaatje waarin Zilvers hoektand past. Zo beet zijn vader. Hij rookte met een grijns. Zilver trekt altijd even aan de pijp, hoe bitter ook de smaak. De stoelen en de canapé zijn met witte lakens afgedekt, spoken dansend op par-

ket. De vreemde boeken, de maskers uit Afrika en Azië en het Marokkaanse kleed dat ruikt naar zweet van vrome moslims, maken het de warmste kamer. De Juffrouw heeft niet graag dat Zilver aan de boeken zit. 'Die zijn voor later,' zegt zij. Zelf leest zij zulke boeken niet, omdat de meeste over verre landen gaan en daarom mist zij ook het Boek met Duizend Platen in de rijen niet. Voor de houten buste van een Afrikaanse heeft Zilver zijn broek toen uitgedaan en met het beeld zijn buik gestreeld. Er kwam wat plaksel, maar wit, zoals het kleurt bij grote jongens, wit was het niet.

De houten vrouw is mooi, al gaapt zij. Maar als hij half-naakt voor haar staat, voelt hij ook de ogen van die bleke mensen op het tropenschilderij. Ze puffen in hun lijst. De man in het zwart met slappe hoed, de vrouw heel dik in een kraag van kanten achten. Achter hen staan twee bijna naakte zwarten met pluimen koelte toe te zwaaien. Die witte mensen zijn zijn voorouders. Zij kijken naar Zilver alsof hij met natte schoenen op het parket heeft gelopen.

De donkere mensen beschouwt hij als vrienden. Hij houdt zo van de kleur van Afrika. In de atlas van zijn vader is het bruin als donker zand. De lange punt lijkt op de kop van een giraf, met één turkooizen oog en groene randen langs zijn oren. Al sinds hij zich zeerover waant, wil hij naar Afrika. Hij zal er lichte kleren dragen, één zijn met de Afrikanen. Zwart maakt de mensen zeker. Want in het Boek met Duizend Platen staan zij er het trotste bij, zoals de Lumbwameisjes met niets dan schellen om hun enkels. Bij de mannen is alles groter. Bij Zilver moet het nog groeien, als hij er maar dagelijks aan trekt.

Nog nooit heeft hij een donkere jongen aangeraakt. Hij kent er twee op school, maar die zitten klassen hoger en kij-